

مناظره با دکتر حسین سوزنچی (پاسخ به قسمت هشتم)

حجت‌الله نیکویی

جناب آقای سوزنچی

من در قسمت قبل گفتم که دیگر دربارهٔ مقدمات بحث تحدی قرآن سخنی نمی‌گویم و به هیچ سوالی پاسخ نمی‌دهم، چون به‌گمانم در قسمت‌های قبل به‌اندازهٔ کافی در این مورد مطالبی گفته‌ام و فکر می‌کنم بیش از این سخن گفتن موجب ملال می‌شود. اما از شما خواستم که اگر فکر می‌کنید هنوز مطالب ناگفته‌ای دارید که باید پیش از ورود به بحث تحدی گفته شود، با کمال میل می‌شنوم. شما هم آخرین مقدمهٔ خود را به‌طور مفصل بیان کردید. اکنون وقت آن است که وارد بحث اصلی شویم، اما خوب است پیش از آن به یک نکتهٔ مهم اشاره کنم:

من نه در بحث نحوهٔ تشخیص / تصدیق معجزه، و نه در بحث دلالت معجزه بر صدق دعوی نبوت، مدعیات و استدلال‌های شما را قانع‌کننده نیافتم. اما اگر اشتباه نکنم، گویا شما گمان می‌کنید که اگر ما در این مرحله به توافق نرسیم نمی‌توانیم بحث را ادامه دهیم و وارد موضوع تحدی قرآن شویم. باید بگویم چنین نیست. اولاً می‌توان فرض را بر این قرارداد که مقدمات شما درست هستند و بر مبنای همین فرض، بحث را پیش برد. یعنی شما باید نشان دهید که قرآن معجزه است یا به تعبیر دیگر کلام خداست. ثانیاً از آنجا که میان معجزات فعلیه (مانند تبدیل عصا به مار) و معجزه‌ای که از نوع متن است تفاوت‌هایی وجود دارند که باعث می‌شوند در نحوهٔ تشخیص / تصدیق و همچنین دلالت آن بر نبوت مدعی تفاوت‌هایی به‌وجود آید، توافق ما در بحث‌های قبلی تقریباً کمک چندانی به پیش‌برد گفت‌وگویمان در باب تحدی قرآن نمی‌کند. من این را در خلال بحث تحدی نشان خواهم داد. البته قطعاً در این‌جا نظر شما متفاوت است و بنابراین پیشنهاد من این است که بیش از این وقت مخاطبان را نگیریم و وارد اصل بحث شویم.

من بارها گفته‌ام قضاوت با مخاطبان است نه شما یا من. هرکدام از ما اگر قواعد بحث را رعایت نکرده باشیم یا استدلال‌هایمان ضعیف باشد یا پرسش‌هایی را بی‌پاسخ گذاشته باشیم، در معرض قضاوت مخاطبان هستیم و بنابراین اگر شما فکر می‌کنید توانسته‌اید نظرات خود را به کرسی بنشانید و باطل بودن نظرات مرا نشان دهید، باید بدانید که من به عکسِ نظر شما معتقدم، ولی اعتقاد من یا شما تعیین نمی‌کند که مخاطب چگونه باید قضاوت کند.

اکنون با اشتیاق فراوان منتظرم تا تقریر خودتان از تحدی قرآن را بیان کنید تا پس از آن من نیز پرسش‌ها و نقدهای خودم را مطرح کنم. فرض را هم بر این قرار می‌دهیم که مقدمات قبلی شما درباره نحوه تشخیص معجزه و همچنین دلالت معجزه بر نبوت صحیح است.

من سال‌ها پیش تحدی قرآن را در کتاب خودم (نگاهی به مبانی نظری نبوت) به نقد کشیده و پس از آن به نقدهای صاحب‌نظران (مانند استاد ارجمند جناب سید محمد علی ایازی) نیز پاسخ داده‌ام. دو سخنرانی هم در این مورد ارائه داده و مناظراتی هم داشته‌ام که در فضای مجازی قابل دسترسی‌اند. تحدی قرآن همواره موضوع مورد علاقه من بوده و گفتگو با شما نیز قطعاً برایم آموزنده خواهد بود.